

IX. EVFOLYAM.

MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

1915 6 szám.

Budapest, február 7.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 korona

Félévre — — — 6 korona

Negyedévre — — 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti-és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4 sz.

Öngyilkosok.

Irtó: Székely Vladimír pesti ker. kapitány.

Az önkéntesen halálba menők száma szaporodik. Az élet terhe kétszeres ma, tehervállalási képességünk pedig megfogyatkozott. Gyenge fizikum, elerőtlenedett idegek örökösivé lettünk, melyek tehetetlenségünkben mind láthatóbban aláássák az *életőstönt*: mindnyájunknak a természetől kapott ajándékát.

Tudományos fejtegetések, száraz statisztikák mind azt bizonyítják, hogy az öngyilkosságok száma az utóbbi évtizedekben megdöbbentően emelkedett. Ezt fejtegette a nem régen Bécsben tartott mentő és balesetelhárításkongresszus is. A budapesti mentők is 25 éves statisztikájuk szerint ez idő alatt mintegy 15,000 öngyilkosságnál nyújtották az első segélyt. A budapesti rendőrség legutóbbi évi jelentése szerint pedig az 1913. évben Budapesten 273 öngyilkosság és 909 öngyilkossági kísérlet volt.

Igen nagy számok ezek, melyek túltüntetőleg mutatnak arra, hogy mind többen akadnak, kiknek szemében az élet többé nem a legfőbb jó. Az ellene lázadók bus serege sokasodik. Egy ideges pillanat, egy sötét perc elég ahhoz, hogy eldobják maguktól olyanok az életet, a kikre még sok rózsaszinben szőtt álmok teljese várhathatna. És sajnos, ez nem hasonlít a régi klasszikus korok bölcselő halálmegretéséhez. Az idegek bomlása a küzdelemben való belefáradás vagy csak egy oktan indulatos fellobbanás már fegyvert nyom a mai korok ingadozó emberébe, a ki halálával is csak *kapkod*. Csak kevés ember akad, a ki meggyőződéssel, teljes zavartalan tudattal választja az önhalált. Mert az életunt legtöbbször nem életunt. Csak *zavart*, a ki egy rossz szul megválasztott perczben hamarkodva cselekszik.

A Dunaparton vagyunk. Egyszerre az egyik hid karfáján átveti magát valaki. Nagyon loccsan a víz. Összevissza szaladgálás, hajósok, rendőrök keresik a csónakot. De mire beülnek, az öngyilkosjelölt szép szabályos uszótempóban már a part felé tart. Még egy pár percz és víztől csepegve ott áll a parton. Meggondolta magát. Lehütötte a víz és hálisan nyújtózkodik végig az időközben kiért mentők nyújtóágyán.

Százával hasonlóan festenek az öngyilkosjelöltekkel

utólag felvett jegyzőkönyvek. «Megbántam tetteimet — mondja a kórházban fekvő — többet nem teszem. Ugye meggyógyulok fogalmazó úr — kérdi végül aggódó hangon.

Huszonegy órai gondolkozási idő minden öngyilkosjelöltnek és az öngyilkosságok legalább harmadrészükre redukálódnak. Ez volna a legjobb orvosság. Hisz úgy szólván ennek az igazságnak felismerésén alapulnak a most már mindenfelé megalakult öngyilkosellenes egyesületek is. A vállalkozást Londonban az üdv hadserege kezdte és váratlanul kedvező eredményeket ért el. Az intézményt mindjárt az első évben 125 ember, az élet megannyi hajótöröttje kereste fel. Egy pár eset:

— Uram! — köszöntött be egy jó öltözötű ur az egyesületi irodába — ez volt az utolsó utam. A második már a temetőbe fog vezetni. Mert nem hiszem, hogy kedvük volna rajtam segíteni. Nézzenek rám! Én egy gazember vagyok. Sikkasztottam. Több ezer korona körül van. A gazdám még nem tudja, de a napokban már okvetten rá kell jönnie. Hogy mit csináltam a pénzzel? Nincs semmi mentségem. Kártyáztam és nőkre költöttem. Ugye ilyen emberrel senki sem lehet irgalmas, önök sem segíthetnek rajtam?

Az üdv hadseregének jóságos intézői segítettek az öngyilkosjelöltön. A hiányzó pénzt odaadták neki azzal a szigorú meghagyással, hogy minden elsején megállapított részletekben pontosan fizesse vissza nekik. Ha egyszer elmulasztja s meggyőződnek javíthatatlanságáról, könyörtelenül leleplezik.

Kisírt szemekkel megjelent egy fiatal lány. Habczva mondta el, hogy szerelmes volt, elcsábították, otthagyták. A csábítója előkelő familiából való urfi, ő meg szegény varrólány. Tisztességesen éldegélt idáig szegény özvegy anyjával, a ki megátkozza, ha megtudja bal-lépését.

— Inkább meghalok, öngyilkos leszek! — sirdogált szegény.

Az egyesület érintkezésbe bocsátkozott a csábító családjával s ez a botránytól való félelmében oly tekintélyes summával tette jóvá a lányka hibáját, hogy szigorú édesanyja sem talált többé kifogásolni valót.

Igy dolgozik az öngyilkosellenes egyesület. Tanácsal, tettel segít és sok végkép elszánt embernek adja vissza az élethez való bizodalmat és kedvet. A londoni

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általános
elismerést legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J. cs. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház-utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becseslése. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

mintára más nagyobb városokban is megszervezték ezt az intézményt. Budapesten is egy-két évvel ezelőtt egy emberbarát áldozatkészsége folytán hasonló intézmény próbálkozott. Sajnos kevés sikerrel. A mi cinikus pesti voltunk egyszerűen agyonviccelte.

Pedig ha egyebet nem is csinálna ilyen intézmény, minthogy azt a bizonyos 24 órai gondolkozási időt csak pusztá létezésével is kinyerné az öngyilkosságra elszántaknak, már üdvös és szükséges dolgot művelne. Mert ismételve mondjuk az emberek általában sohasem életuntak. Életuntság nincs. A mit életuntásznak mondunk, az képletesen szólva, csak a hangulat hullámzásának egy sötét előtörése. Pillanatokra felszökik, s kergeti fel az agyhoz, háborogva a vért, de aztán megint visszaesik a sima mederbe. Idő kell hozzá. A halállal, a megsemmisüléssel kalkuláló, teljesen zavartalan világos tudattal alig van halálbamenő vagy legalább is ritkán akad. Mint például az a párisi orvos, a ki egy-két évvel ezelőtt *«Az öngyilkosság technikája»* ezimen igen érdekes munkát adott ki. Ebben mindenekelőtt arról kardoskodik, hogy minden embernek joga van önkezüleg véget vetni életének, ha azt megunta. E tételhez kónokul ragaszkodott a gyakorlatban is. Ő is öngyilkos lett. Elvi nézetoi mellett valószínűleg az a körülmény is birta ez elhatározásra, hogy egyik alkotását: egy árva-ázaat módfelett támadta a nyilvánosság. Dr. Robin — így hívták — úgy halt meg, mint az ó-kornak egy bölcselője. Tizenegy órakor éjjel jegyezte fel, hogy egy gramm chorallhydratot vett be, bár ez valószínűleg kevés lesz. Aztán jött a további írásbeli:

«Megint bevettem két grammot. szédülök, azt hiszem, az elég lesz.»

Még néhány és tehetetlen szó a papiron mutatta, hogy a dózis tényleg elég volt, az öngyilkos orvos érzelkei elborultak. Csendesen zárult be mögötte az élet ajtaja. Úgy a hogy kívánta.

Beteg ember volt. *Az öngyilkosság, mint mánia.* És itt meg is kell állapodnunk. A lelki betegségek tudvalevőleg szintén fertőznek. Az öngyilkossági mánia is nem mindig elszigetelt jelenség. Táplálják némely mai modern borongós, halálsejtelmes írások is.

Vessük tekintetünket Oroszországra! Az irodalom nagyjai mintha ott már nem is látnák meg az életben a mosolyt, a derüt, a boldogságot.

Az emberiséget meg kell semmisíteni! — írja *Arsübaseff* a nálunk is nagy port felvert *«Szanin»* híres szerzője. Az egyetlen emberi gyöngéd vonás bennünk csak az lehet, hogy ne legyenek gyerekeink, hogy a szerencsétlenségnek ne adjunk újabb prédát. Az életben csak egyetlen okos tény van: az öngyilkosság, mert az élet utálatos.

Több mint öt éve tart már Oroszországban ez a furcsa irodalom. És szaporodnak az öngyilkosságok. A lapok már nem is foglalkoznak az öngyilkosságok

részletes ecsetelésével. Pétervárt a legújabb kimutatások szerint egy hónapra több mint kétszáz öngyilkosság esik. És ez a járvány nem a nagyvárosok idegességének a folyamánya. Ellenkezőleg ép a vidéken arat leginkább az önkéntes halál. Egy félőrült próféta kóborolta bo nemrég az orosz falvakat és a lélek tisztulását hirdette öngyilkossággal. Nem tudták elesipni, míg ő maga is nem követte tanait és felkötötte magát.

E kis kitérés után nézzük, melyek azok az eszközök, melyek segítségével az öngyilkosjelöltek siettetik az árnyékvilágból való kiköltözésüket! Igen érdekes tanulságokkal szolgálnak ezek a megfigyelések is.

A legutóbbi fővárosi statisztika szerint az 1913. évhen revolverrel teljes sikerrel próbálkoztak 83-an, a kötélhez folyamodtak 69-en, a mérleghez 57-on, a vízbe dobták magukat 41-en és egyéb módon végeztek 22-en.

Eszerint a revolvernek jutott a legnagyobb szerep, ezután a kötélnek és mérlegnek.

Ez a statisztika csak a befejezett öngyilkosságokra vonatkozik, ha ellenben az öngyilkossági kísérleteket is hozzáegytjük, úgy a legnagyobb kelendőség a lugkó és gyufaoldatnak jut. Szenvedő höseik leginkább asszonyok és leányok. Többnyire meg lesznek mentve. A gyomorszervek összeégettsége miatt azonban fájdalom és roppant maró sérüléseik egész életen át tartanak. Ilyen esetekben lehetőleg nyomban *gyomormosásokat* kell alkalmazni.

A revolvért — orvosi műnyelven az önlövést — az öngyilkosságok krónikájában csak a második hely illeti meg. Az a könnyűség, melylyel ma mindenki löfegyverekhez juthat, az öngyilkosság e módjának határozott népszerűséget szerzett. A budapesti rendőrség erre való tekintettel is javaslatot dolgozott ki, mely a löfegyver nehezebb megszerzését tűri ki czélul. E javaslat szerint kimondandó lenne:

1. Fegyvertartási engedély csak oly megbízható és kifogástalan egyéneknek adható, kiknek egyénisége, viszonyai és körülményei biztosítékot nyújtanak arra nézve, hogy a fegyvertartási engedélylyel semmi tekintetben sem fognak visszaélni. A kik sem a közbiztonságot, mások életét és testi épségét akár maguk közvetlenül, akár közvetve, azáltal, hogy a löfegyvert másoknak is hozzáférhetővé teszik, veszélyeztetni nem fogják.

2. Löfegyverek — akár újak, akár régiak legyenek azok — csak oly 18 éven felüli koru egyéneknek adhatóak el, a kik löfegyver vételére a *lakóhelyükre* nevezve illetékes ker. kapitányságtól engedélyt nyernek.

A vízbe való ugrások mindenütt, hol folyóvíz van, meglehetősen gyakoriak. A víz egyhangu hullámzása, a szeszélyesen himbálózó víztükör kábit és bivogat. Alig van hét Budapesten, hogy a Duna egy-egy holttestet ki nem vet a partra. Rend szerint a felismerhetetlenségig már oszlának indult testek, s személyazonosságukat alig lehet megállapítani).

Ha fáj a feje ⁷ ne tétovázzék, hanem
basználjon azonna

Beretvás-pastillát

mely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1,20. — Kapható minden gyógytárban.
Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Az északi harctérről. — Táborozás földbe vást lakások körül. — Elhagyott lövészárkok.

Egy fiatal diák a múlt nyáron a Dunába dobta magát. Két héttel később kifogták holttestét. Iskolatársai és rokonai csak hosszás habozás után agnoszkálták, az apa azonban nem akarta felismerni.

— Nem, nem, ez nem az én fiam! — mondotta. Az én fiam nem is lett öngyilkos. Csak elment valahová. És még maig is keresi.

Egy másik esetben ép az ellenkezője történt. Egy asszony megjelent a rendőrségen:

— Olvastam — mondta — hogy egy holttestet húztak ki a Dunából. Látnom kell, bátha az én szegény férjem az. Több hete már, hogy eltűnt. Búskomor volt és bizonyára beugrott a Dunába.

A holttestet megmutatták neki a törvényszéki orvostani intézethen.

— Igen, ő az! — mondotta rá. A rendőrség azonban óvatos. Az agnoszkálás ténye csak két szavahibető tanu bemondataival befejezett. A többiek pedig nem ismerték fel a holttestben az eltűnt férjet. Később kiderült, hogy miért sietett az asszony az agnoszkálással. Férje hivatalnok volt s bolttányilvánításától függött az asszonynak járó nyugdíj mielőbbi kintalása.

A vízhegrásslal párosult öngyilkossági nem egyékként nagyon gyakran nem komoly. Gyakran csak trükk. Akadnak elég jó uszók, kik feltűnően készülődnek az öngyilkosságra. Közbe különös ügyet vetnek arra, hogy mikor beugranak, lehetőleg vegyék őket észre s kéznél legyen a segítség. A nyilvánosságot, a könyörületes akarják így kiprovokálni. A rendőri krónikák sok ilyen esetet jegyeznek fel. Többnyire a nyomor hajótöröttjei fürdenek meg ekképpen. Hogy a batás még nagyobb legyen, egy nő ugyanakkor éktelen jajveszéklyéssel szaladgál a parton:

— Mentsek meg! — kiáltja — mentsek meg, nincs mit ennünk és szegény uram ezért keseredett el.

Az emberek nem roszszívűek és bőven hull az adomány a szegény öngyilkos részére.

Máskor elég, ha a sajtó vesz tudomást az öngyilkossági kísérletről. Vannak könyörületes szívek, melyek elfacsarodnak, mikor olvassák az esetet és igyekeznek segíteni a szerencsétlenen. Az öngyilkossággal így üzérkedőkkel ellentétben az igazi öngyilkosok az éjszaka sötétjét választják ki a vízbefojtásuknál. Senki sem látja őket, az éjszaka sötétsége nyeli el őket: egy loccsanás, és mindennek vége.

Az öngyilkosságnak aránylag legbiztosabb neme az „önakasztás”. És talán csak azért ritkább, mert az embert halálában sem hagyja el a szépjérdek. Szépen meghalni, ha már halni kell! — mindnyájunknak közös hiúsága.

Asszonyok és serdültek egy-egy indulat batása alatt ki szoktak ugrani az ablakból vagy emeletről vetik le magukat. Kétségkívül ez a legborzasztóbb neme az öngyilkosságnak.

Egészen külön specialitás azután a tudományos öngyilkosság. Ilyen is van. Nemrég egy kórházi orvos elha-

tározta, hogy meghal. Felső czombjának egyik részét értektelenítette, azután szabályszerű operációba kezdett.

Kéteget-réteg után lehántott, míg a nagy ütőérbe nem ért. Ezt azután ollóval kettévágta és lassan elvért. Ezt azután ollóval kettévágta és lassan elvért. Ezt azután ollóval kettévágta és lassan elvért. Ezt azután ollóval kettévágta és lassan elvért. Ezt azután ollóval kettévágta és lassan elvért. Ezt azután ollóval kettévágta és lassan elvért.

Ha az öngyilkosok korát vizsgáljuk, meglepő felfedezésre jutunk. A legtöbb öngyilkost a fiatalkor szolgáltatja, a legkevesebbet az élet derekán túl lévők. A fiatalság hamarabb halni kész. Lobbanékonyabb, türelmetlenbb, kedélyvilága hullámzóbb — ez a magyarázata. Főképen pedig a szerelem, mely a heves vérmérsékletűeknél örökösön kaczerkodik az örültséggel.

Vajjon ki nem élte át azt a korszakot, melyben veszedelmes bajlandóságot érzett holmi szerelmi drámák hőségévé való avattatása iránt? A szerelem az érzékenyebb lelkűeknél mindig hushangu regény... Egy meggondolatlan pillanat és szülők, testvérek megtörtén állnak egy élet ravatala körül, mely csak azért halt meg, mert túlfatal volt s nem bírta el az egész teljével rázuduló életet.

Még meghatóbb azonban a gyermek öngyilkossága. Sajnos, ez a rovat ma erősen íródik tele. 8—10 éves öngyilkosokról is tud a krónika. Hogy pedig 15 éves diákok, leányok öngyilkosok lesznek, talán már nem is feltűnő. És a dolog természetéből folyik, rendesen semmiért, csekélységek miatt. Megindító eset játszódott le az én gyakorlatomban is:

A Ferenczvárosból jelentette a központi ügyeleten egy rendőr, hogy egy kislány a harmadik emeletről az udvar kövezetére ugrott s ott halva terült el. Tíz perczel később a helyszínen termettünk. A kicsi, tizenkét éves lány holtteste felett az apa zokogott...

— Egy órával ezelőtt — mondotta — elküldtem a Rózsit a fűszereshez. Husz koronást adtam a kezébe. Vegyen egy kis vacsorát, míg a feleségem, a ki bázakban mos, hazajön. A leány sokáig maradt... aztán hívtak engem, mert a Rózsit leugrott a harmadik emeletről. Miért tetted Rózsikám?!

Szegény ember sirt. Két fiu azután elmondta, mi történt.

— A leány itt a kapuban sirdogált. Megkérdeztük, hogy miért sirt? Azt mondta, hogy elvesztett egy husz koronást s most nem mer hazamenni. Félt, hogy megveri az apja. Aztán se szó, se beszéd, beszaladt a házba.

— Tízszert annyit szivesebben vesztettem volna el, — siránkozott az apa — csak te megmaradtál volna.

Előírás szerint átvizsgáltuk a holttestet. És a ruhafodornak egyik szakadt csipkeszegélyéből egyszerre csak előkerült a huszkoronás.

Szaladás közben a lány kiejtette a pénzt a kezéből,

Az északi harcterről — Egy tüzérezred sáttáborra. — Egy tüzérezred trónja.

az az előlibbenő szoknyára csuszott s a szakadt csipkében megakadva, oda begyűrődött. Ezért kellett a szerencsétlen teremtésnek meghalnia! . . .

Az öngyilkosság vagy öngyilkossági kísérlet nálunk nem büntetendő cselekmény. Csupán a rávaló felbujtás büntethető. Minden egyes esetben, tehát erre is ki kell terjesztenünk figyelmünket. Egyébiránt a *lényállás megállapítása* a kötelességünk. A helyzet, a körülmények rendezerint eléggé nyilvánvalóvá teszik az öngyilkosságot. Az öngyilkosoknak úgyszólván következetes szokása, hogy «mire e sorokat olvasod, . . .» kezdettel maguk igazolják bucsusorokban végzetes tettüket. Legáltalában az intelligensebb osztályhoz tartozók így. Ha más nem, a hiúság győz vagy az operatörkéstől való félelem még a balál után is, mert szinte valamennyinek az az utolsó sóhajta, hogy ne boncsolják.

Levél, bucsusorok után tehát mindig kutassunk. De egyúttal meg is kell győződni róla, hogy csakugyan az öngyilkos kezeirásai, sorai ezek.

Vannak azonban maszkirozott öngyilkosságok is, mikor gyilkosságot lepleznek ezzel. Hogy a gyilkosnak érdekében áll leplezni tettét, az természetes. De olyan eset is előfordult már, mikor a természetes balált állították oda gyilkosságnak. Így egy alkalommal egy vagyonos, öreg embert a csillárján felakasztva, holtan találták. Minden az öngyilkosság mellett szól. A szoba semmi rendetlenséget nem mutatott, idegen ember nem lehetett a lakásban. Az utolsó pillanathban azonban egy bizottsági tag észrevette, hogy a halott egymaga nem követhette el az öngyilkosságot: lábai nagyon magasán függtek a padló felett és sehol nem volt semmi olyan a közelben, melyre felhágatható volna. A tényállás csakhamar tisztázódott. A gutaütéses ember két cseléd őrzetére volt bízva, a kik titokban egy báli mulatságra szöktek. Mikor hazajöttek, ijedten vették észre, hogy ápolójukat szivezéhlődés érte. Hogy kötelességmulasztásokat elleplezzék, a holttestet felkötötték és ráadásul meg is lopták.

Ebből is kitetszik, hogy mennyire körültekintőknek kell lennünk öngyilkosságok megállapításánál. Kétségek-kivüli, hogy sok, állítólagos öngyilkos voltaképpen mint áldozat, megölt emberként hal meg.

Hogy e mindenesetre súlyos hibába bele ne esünk, a legnagyobb gondossággal és mérlegeléssel kell eljárunk, valahányszor egy-egy haláleset nem rögtön, szemlátomást bizonyul öngyilkosságnak.

Így is sokszor talány elé vagyunk állítva. Egy bécsi szakíró egy esetet említ, mely — holottan közönséges öngyilkosság volt — mégis álló két hétig foglalkoztatta a bécsi rendőrséget.

Egy soffőr, a ki vendégeket vitt, az országuton szerencsétlenül járt. Autója felfordult. A soffőr ezt annyira szívére vette, hogy az összetört automobil mellett öngyilkos lett. Szíven szurta magát.

A soffőr tulságosan szigorúan bíraskodott maga felett. Azután ma már nem szokta magát az ember agyon-

szurni. Nemkülönböztetve volt az is, hogy előtte való nap kikapta a fizetését — vagy háromszáz koronát — s ez nem volt nála. Azt kellett binni, hogy a szerencsétlenséget az autó utasai provokálták. Talán úgy, hogy leszurták, kirabolták a soffőrt s azután felborították az autót. Lázasan kezdték tehát nyomozni az autó bérleit. Hisz már csak azért sem lehetett balesetről szó, mert a soffőr nagyon ügyes és józan kocsivezető hírében állott. Az eset felderítése sokkal nagyobb akadályokkal járt, semmint az ember hinné. Csakis minden körülmény és mellékmomentum szorgos felderítése után lehetett nyugodtan mondani: öngyilkosság forog fenn. A soffőr sérülései saját zsebkésétől eredtek s a hullaboncsolás is az öngyilkosság mellett vélekedett. A holttesten ugyanis a védekezésnek, a harcznak semmi nyoma nem volt.

Agyonszurtaknál ez csak akkor konstatalható, ha olyan orvítamadásnak estek áldozatul, mely egyetlen döféssel öl. Mihelyt azonban már többször szur a támadó, a megtámadott önkéntelenül a kezét tartja előre védekezés-képpen s így azokon több vagy kevesebb sérülést szenved. Kinyomozták végül azt is, hogy az elhalt többször nyilatkozott úgy, hogyha vele saját hibájából valami automobilszerencsétlenség történnék, menten öngyilkos lesz. Végül pedig az újságok által figyelmesekké lévén, az autó utasai is jelentkeztek vidékről s akkor kiderült, hogy teljesen távol állnak attól, hogy gyanúsíthatók legyenek. De mikor az auto felborult s összetört, ők, csekélyek lévén a sérüléseik, otthagyták a soffőrt s sietősen a vasúttal mentek tovább.

Máskor meg visszajára megy a nyomozás. Talán tíz éve, hogy Budapesten egy elvetemült cselédlány megfojtotta urnőjét s azután annak rendje és módja szerint felakasztotta az ablakfélfára. Még bucsulevelet is írt. Még pedig a saját ákom-bákomjaival. Arra természetesen nem gondolt a kis naiva, hogy a rendőrség a bucsusorokat összehasonlítja az öreg asszony valamely kezeirásával — az pedig egyszerűen ostoba dolog volt, mikor a lopott pénzt és ékszeret a saját holmija közé gyűrte.

A bűnyomozások igen sokszor a legkülönbözőbb módon szerkesztett rébuszok. Megoldásukhoz tehetség, jó szem és mindenkifelett gondos mérlegelés kell, mely az *aprólékoságtól* sem riad vissza. Egy kis felületesség vagy befolyásolhatóságra való hajlam — és sőtét bűnökre ráborul a feledés, máskor meg igaz ok nélkül izgalmak, fölös fáradsalmak születnek.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Háboru és időjárás.

Az időjárásnak, a mióta háborút viselnek, mindig igen nagy, sőt olykor döntő szerep jutott s nem is oly régen az időjárás változásában jámbor lelkek Isten újját látták. Ma már tisztázott tény, hogy a győz-

Az északi harcztérről. — Az oroszok által felgyújtott falu. — Pihenő átközet előtt.

betetlen spanyol armada erejét nem az angol hajóhad, hanem a tengeri vihar törte meg s bogy Napoleon bires oroszországi kudarcát nem az orosz hadsereg, nem is Kutuzov hadvezéri tehetsége, hanem a zord tél, majd a rossz utak okozták s a híres német generális: Blücher maga is egynémely sikerét nem restelte őszintén az időjárás javára írni. Annál inkább így van ez ma, a milliós hadseregek korában, a melyek lemérhetetlenül hosszú hadtápvonalakkal mint óriás, de annál érzékenyebb koloszaszuszok mozognak s a melyeknek minden akciójában elsőrangú szerephez jutnak a levegő járóművei, miket viszont csak jó időben lehet használni. Ma a hadvezetés fokozott gondot fordít a meteorológiára s ezért minden hadseregpárcsnokság törzsénél szakemberek vannak, a kiknek egyetlen főadata az időjárás megfigyelése s — bármily különösen hangozzék is — az időjósolás.

Az időjárás természetesen nemcsak a talajviszonyok alakulása, de — sőt elsősorban — a hadseregek egészségügye, a bigiéné nézőpontjából fontos. A hány nagyobb hadjáratot eddig viseltek, valamennyiből az a tanulság, bogy a betegségek sokkal jobban megritkítják s hadseregek sorait, mint az ólom és az aczél. Győzelmes hadseregeket maroknyira olvaszthatnak le a járványok és — ki merné tagadni, hogy a béketárgyalásoknál döntő faktorrá lehet az: hány és mennyire használható katonája van egyik és másik hadviselő félnek.

A török-orosz háborúban megtörtént, hogy egyetlen orosz gyalogezred létszáma rövid néhány hét után 3000 emberről 300-ra olvadt le, jóllehet eladdig még csak nem is ütötte fel a fejét semmiféle járvány az orosz táborban. Az 1870—71-iki német-francia hadjáratban 17,000 német katona esett el, míg betegség folytán 15,000 halt meg. Német részen 88,000 ember sebesült meg, ennek ellenére 900,000 katona részesült orvosi gyógykezelésben, jóllehet az egész német hadsereg állománya 1.400,000 főből állott. Az angol-bur háborúban az angol seregtettek harcaik következtében 7000 embert, míg betegség folytán 14,000 embert vesztek, míg az 1894-95. évi japán-kinai hadjárat folyamán a japán hadseregben a járványok tizenkétszer annyi katonát pusztítottak el, mint a fegyverek. A harctér egészségügye tehát nemcsak tudományos, de gyakorlati szempontból is ép oly fontossá lett, mint a stratégia, taktika, vagy a fegyvertan, mert igen sok, sőt esetleg minden azon mulik: bány katonai szolgálatra alkalmas embernek lehetséges az organizált hadseregben hasznát venni.

A kultura terjedése és baladása, a városi élet fejlődése és a megélhetési lehetőségek súlypontjának a városokba való áttevődése általában csökkenti a katonai szolgálatra alkalmas férfiak számát s így azt hibetők, bogy oly nemzetnek hadseregei, melyeknek bái jobbára a szabadban töltik el életüket, szóval inkább agrár foglalkozást űznek, könnyebben maradnak fölül egy minden ideget és izmot igénybevevő hadjáratban. Viszont

azonban bátorság és hősiesség egyáltalán nem a kevésbé kulturált népek kiváltsága, sőt a kultura és a morális nevelés inkább teremnek bősöket. E mellett letagadhatatlan tény marad, hogy a városi élet kevésbé predisponálja — mint ma látjuk — mérhetetlen fizikai követelmények elviselésére, melyek elé a katonát hosszabb hadjárat állítja. Az általános védőkötelezettség ugyan némileg ellensúlyozza a fizikai elpubulást, melyet a modern ember életmódja és a kultura elősegítenek, de a hadsereg ellentállóképességét fokozni mégis csak elsősorban a harctér egészségügyének főadata. Ennek gondja megállapítani az egészséget a háború folyamán fenyegető veszedelmeket s lebírni azokat. Elsőrendű szerepet játszik a ruházkozás és pedig az egész ruházat, a víz, az étel, a megfelelő elszállásolás (a miről most bizonyára kevés szó lehet), talán a legfontosabb a test tisztántartása, szóval a betegség megelőzése. Utóbbi dolgában a japánok az úttörők, de úgy látszik, eddig senki sem követi őket. Nem is említve azt, hogy a japán hadibajókon ütközet előtt minden embert megfürdetnek és mindegyikre tiszta ruhát adnak, a japán-orosz háborúban a japán szárazföldi hadsereg még a tél közepén is szorgalmasan fürdött. Manduriában egy fokkal sincs melegebb, mint az európai harctereken. A japánok mégis a tűzvonal mögött nagy hordókat ástak a földbe s a szabadban fürödtek, úgy a tiszték, mint a legénység. Szakemberek azt mondják, hogy jórészt ennek köszönhető a japán hadsereg briliáns egészségügyi statisztikája. Ötvennyolczezernyolczszáz japán katonát öltek meg a fegyverek és csak huszonbétézerezegyszázötvennyolczat a betegség. Ez volt az első eset, a mikor a háború során kevesebb áldozatot szenvedett a betegség, mint a fegyver.

***

A lövészárkok.

Mindenben van haladás. A hadviselés mostani új formája többek közt a lövészárkok építésének új alakjára vezetett. Minthogy a modern mozsarak rendkívüli pontossággal lönek és a röpülők részletes adatokat nyújthatnak a tüzereknek, a modern lövészárkoknak, a mennyire csak lehet, láthatatlanoknak és keskenyeknek kell lenniök. Így támadt a lövészárkoknak egészen új művészete, a mely lényegesen eltér a korábbi háborúkban használt lövészárkoktól. Asbmad-Bartlett haditudósító, a ki már az orosz-japán háborúban is részt vett és ott volt Port-Arthur ostrománál is, érdekesen írja le a sánczmunkának ezt a változását, a mely a mai háború képeinek sajátos jelleget ad. A régi lövészárkok mellvélye bomkocsákban fölhalmozott földből állott; ez most teljesen eltűnt a csataterről, mert a repülőgépeknek jó tájékoztató jelül és az ágyúknak pompás célpontul szolgál. A japánoknak még nem kellett számolniok ezekkel a nehézségekkel. Ők mintegy 4 láb mélyre és 2—3 láb szélesre ásták árkaikat, a kiemelt

földet vészonszákokban 4 méter magasra emelték és ez volt a lövészárók előrésze. A homokzsákokat azonban nem rakták közvetlenül az árok szélére, hanem mintegy egy egy lábnyira előre, úgy hogy egy folyosó-féle maradt, a melyen közlekedhettek és a lövéseken keresztül tüzelhettek. Ezeket a lövéseket úgy csinálták, hogy két homokzsák között 4-5 hvelynyi hézagot hagytak. A lövéseket közlről is nehéz észrevenni, erre nézve legcélszerűbb, ha azt vizsgálják, hogy az ellenség lövészárkának melyik pontján hatol át a fény. Ezt a négyszögletű kis fényfoltot kell célbavenni és ha a fény eltűnik, vagyis az ellenség feje vagy más testrésze odakerül, akkor rögtön löni kell. Ha a lövés talált, akkor ismét megjelen a fényfolt, mert az ellenség elesett. A japánok ennek elkerülésére lövéseiket szikladarabokkal zárták el és ha keresztül akartak nézni, akkor elvették a szikladarabot, de hirtelen a fejüket dugták oda, hogy a fény egy pillanatra se hatoljon rajta keresztül. Mindazonáltal nagyon veszedelmes dolog volt a lövésnél maradni. Tíz évvel ezelőtt a lövészárkok mégis a viszonyokhoz képest kényelmesek és biztosak voltak.

Azok az árkok, a melyek most a csatornától Elzász-Lotharingiáig buzódnak, egészen másfélék. Ezek a lebetőség szerint keskenyek. A kiásott földet nem rakják elébe, hanem elhordják, hogy az árok lehetőleg egy vonalban legyen a földdel. A mellvéd egészen alacsony, oly keskeny löréssel, hogy a katona épen csakhogy tüzelni tud rajta keresztül, a nélkül, hogy fejét a földnél följebb emelje. Nem valami kellemes a tartózkodás hosszabb ideig az ilyen keskeny, öt-bat láb mély árokban, különösen esős időben. Így keletkeztek azok az üregerű buvóhelyek a lövészárkok hátsó fala mögött, a melyekben a tiszték és a katonák alhatnak és pihenhetnek, ha nincsenek szolgálatban a lövészárkokban. Ezek a buvóhelyek is ügyesen el vannak rejtve, teljesen védve vannak az égyűgolyótól, legföljebb csak a nehéz mozsarak érhetnek nekik, de az ellenséges ágyú nehezen célózhat rájuk. Ez az újfajta lövészárók maga után vonta a támadás taktikájának változását is. Az orosz-japán háborúban a védő gyalogság sobasem hagyta el árkait, hanem a mellvéd mögött maradt és onnan tüzelt a lövéseken keresztül, vagy ha a támadók egészen közel voltak, a lövészárkok fala fölött. Az ellenségnek ha az árokba akar nyomulni, a homokzsákoknak négy-öt lábnyi magas falán kellett keresztülmásznia, a mi elég nehéz akadály. Most, a mikor az árkok csaknem egy szintben vannak a földdel, a támadók felülről lefelé törnek az ellenséges árkokra és így a szuronyt nagy sikerrel használhatják. Ezért az utóbbi időkben a védők kijönnek a lövészárkokból s a mikor az ellenség már egész közel ért, szuronnyal elébe mennek. Az árkok nagyrészt oly látbatatlanok, hogy ellenséges őrzékek éjjel sokszor beleesnek és vagy a szuronyoknak esnek áldozatául vagy pedig elfogják őket.

KÉPEINKHEZ.

Harcztéri képek.

A háború eddig ismert körülményeiből, akármiképp fontolgatjuk és kombinálgatjuk is, nem tudunk határozott következtetést vonni arra, hogy miképp alakultak volna a viszonyok egy száraz, hideg vagy havas tél esetében. Hiszen havazások e télen is voltak úgy az északi, mint a déli harcztéren, de alig esett le a hó, pár napi hideg után rendszeren mindig annyira meggyengült az idő, hogy a hó olvadásnak indult, vagy a mi még rosszabb volt, esőre változott át a havazás és nemcsak a havat mosta el, hanem feláztatta a keményre fagyott talajt is.

Általában ugyan arról értesülünk a napoként érkező haditudósításokból, hogy csapataink hangulata és kedve a rossz, esős időjárás daczára is kitünő. De ugyancsak ezekből a tudósításokból azt is megtudjuk, hogy az általános esős időjárás folytán az utak mindegyikét elázták, minélfogva a harcztéren szándékolt hadi operációkat egyelőre meg kellett szüntetni, mert úgyszólván lehetetlen nemcsak az úggyúkkal és egyéb járművekkel, de a gyalogcsapatokkal is nagyobb arányu mozdulatokat teljesíteni. Ez az oka, hogy a Varsó elleni offenzíva sem halad előre s a Bzura- és Rarka-szuka-szon, valamint a Pilicziától délre szándékolt előnyomulást sem sikerült még eddig a tervezett mérvben keresztül vinni.

Az esőzés tehát minden más időváltozásnál legrosszabb a badakozásra. Hiszen csak rá kell nézni a képeink egyikén bemutatott sáros országuton menetelő csapatra, szinte érezzük azt a kellemetlen, bosszantó batást, a mely az elázott, nyakig sáros csapat minden tagját áthatja. Még fokozódik ez a kellemetlenség, ha az így tetőtől-talpig átázott csapat abban a reményben vonul előre, hogy a legközelebbi községben száraz, meleg helyre juthat, s azt az ellenség által felperzselve, elpusztítva találja.

Ilyenkor aztán, ha nem akarnak meghuzódni a leégett, üszkös romok között, ki kell menniük a megszokott lövészárkokba, annak környékén eltisztítják a sarat, az ekként megtisztított területet behintik szalmával s az ide felállított sátrak alá huzódva térnek pihenőre a fásasztó menetelés vagy harcolás után, vagy pedig a lövészárkok mentén ásott hosszú veremszerű lyukakat hellelik ki szénával, szalmával és ott húzódnak meg, hogy legalább a pihenésre nyert időt valamennyire is száraz helyen tölthessék el.

Ezek a kellemetlenségek semmi esetre sem volnának meg száraz, hideg időben, habár ennek is szintén meg volnának a maga kellemetlen következményei. Az ember azonban, talán éppen a hasonló körülmények közt élt ősembertől öröklött tulajdonságainál fogva, megszokja ezeket az apró-cseprő kellemetlenségeket s mintán nincs

módja a válogatásban, beletörődik a helyzetbe és mivel többen vannak együtt, mindig akadnak közöttük olyan elpusztíthatatlan jókedvű bajtársak, a kik ezekre az ősemberhez illő állapotokra tréfás megjegyzéseket találnak ki. A tréfát nyomon követi a hangulat javulása, majd a helyzetre ráillő egy-egy jóízű magyar név és a végeredmény csakugyan olyan, hogy minden naggyítás nélkül állíthatja a tudósító, hogy a csapatok kedve és hangulata a kellemetlen esős idő daczára is kitünő.

HIREK.

Rablógyilkosság. Jubász István érszakácsi lakos, január 27-én virradóra ismeretlen tettesek által meggyilkoltatott, lakása pedig kifosztatott. A büntetéseket utáni nyomozást Glaviczky Ferencz őrmester, tasnádi járásparancsnok vezette be, s azt nyolcz főnyi legénységgel folytatja.

Egy fogoly elhalálózása elővezetés közben. Galamba Mibály őrmester, koskóczy őrsparancsnok, az állam hadereje ellen elkövetett büncselekményért több koskóczy lakost elfogott s azokat január 26-án a máramarosszigeti katonai bírósághoz kísérte. Kísérés közben a foglyok egyike, Kacsány Györgyné, szül. Eskad Julianna, 50 év körüli nő, a királyházai vasuti állomáson, szivszélhűdés következtében meghalt. Galamba őrmester az elhalt fogoly hulláját a királyházai vöröskereszt-egyleti kórházba szállíttatta, a többi foglyot pedig a katonai bírósághoz, Máramarosszigetre kísérte.

Halálos kimenetelű baleset. Szemes András, a görgetegi őrsre beosztott népfőlkelő, január 28-án éjjel az őrskörlet egyik erdejében portyázva, a sötétségben az előtte baladó járóvezetőjének, Böröczk József őrsvezető ez. őrmester, görgetegi őrsparancsnoknak szuronyába szaladt s nyakát átazurta. A súlyosan sérült népfőlkelő a kaposvári kórházba szállíttatott, hol az január 29-én meghalt.

Kérelem. Ókrös Ferencz, Aninoszabányatelepen (Hunyad m.) állomásozó próbacsendőr, kéri Szentési Mibály próbacsendőrt, mivel 1914 július havában az országos csendőrszolgálatban együtt volt, hogy czímét egy fontos okból közölje vele.

Lapunk folyó évi 3. számának „Hirek” rovatában Bátor József őrmester által közölt felhívás folytán, miután annak — nyilván elirt — állomáshelye a posta által feltalálható nem volt, Berta Imre, Fábian Ferencz, Kiss István II. és Fodor János. Kettősmező községben (Szilágy m.) állomásozó próbacsendőrök, ez uton kéri Bátor őrmestert, hogy a Budapesttől Pancsovaig nekik illétké s utikölttséget részükre küldje el.

KÜLÖNFÉLÉK.

A mennyiségtan szerepe a háboruban. A londoni „Times” érdekes tudósítást közöl arról az előadásról, a melyet Gréenhill a mennyiségtanak a tüzéségben

való szerepéről tartott a londoni matematikai társaságban. Hat hónappal ezelőtt — fejtegette Gréenhill — tüzéségtek még azt állították, hogy a matematikára tüzéségnél nincs szükség. Ez a nézet azonban most megváltozott. A mostani báború tulajdonképen matematikai háború. Fejtegette ezután a matematikának a tüzéségi tudományban való szerepét, a melyben ma már anynyira vitték, hogy egy gránát darabja, vagy ilyen gránátdarabnak csupán fényképe alapján is meg tudták állapítani, hogy a gránát milyen ágyúból származik. Egy gránát szilánkról megtudhatni, hogy vajjon 42 cm. ágyúból van-e, a mely ágyúóriások létezésében mindeztideig kételkedtek. Foglalkozott azzal a kérdéssel is, mily messze kell ily ágyúóriásoktól állami elszűtésük pillanatában, hogy meg ne siketüljünk. Gréenhill szerint elégséges, ha a 42-ösök háta megett 12 méterre állnak a katonák. Nem igaz tehát, hogy száz-kétszáz méter távolságra kell elhúzódni ily ágyúk mögé. Öt évvel ezelőtt Gréenhill Berlinben járt és meglátogatta a katonai technikai akadémiát, a melyben a legkülönbözőbb és legmodernebb hadieszközöket állították elő. Megtekintett egy ágyútelepetis, ahol serény, szünet nélküli munka folyt. A dróttalan táviratozásból akkor tanfolyamot rendeztek, a melyen hatvan tiszt vett részt.

A tengeralatt járó hajók. A tengeralattjáró hajó akcióképessége — és ez a legtermészetesebb valami — legelsősorban és legfőképen attól függ, hogy mennyire lehetséges a hajó személyzetét minél hosszabb ideig teljes egészségben, testi és lelki épségben a víz alatt tartani. Más szóval ez nem más, mint az anyagcserének a víz alatt történő normális lefolyása s minden attól függ, hogy ezt a normális anyagcsere-lefolyást tudjuk-e biztosítani vagy sem. Az elmúlt években két olasz tengeresz törzsorvos eszközölt erre vonatkozó vizsgálatokat és pedig olyanformán, hogy egymást figyelték meg a több izben megtett 24 órás időtartamu víz alatt való utazás közben. Erre vonatkozó és az olasz szaklapokban nemrégiben közölt észleleteik pedig a következők szólnak:

A vizalatti utazás közben a test minden körülmények között veszít valamit a súlyából — és pedig a bőrön és a tüdőn át való fokozott vízelválasztás következtében. Az étvágyat és az emésztést a tengeralatti utazás azonban egyáltalában nem befolyásolja s eszerint a táplálkozás a megszokott módon és mérvben történhetik. Az egyik megfigyelő orvosnál ugyan levő némi — de kismérvű — ingadozás észlelhető a gyomorműködés, illetőleg a tápláléknak feldolgozása, valamint a test hőmérsék-egyensúlya körül, ám a másik orvosnál eféle zavaró tünet egyáltalában nem merült fel. A nitrogén fölvételben sem mutatkozott jelentékeny, észrevehető különbség itt, a zárt térben való belelegzésnél, szintúgy az oxigén egyensúly sem volt befolyásolva. Az ásványanyag-egyensúly azonban bizonyos, de csak kismérvű veszteséget mutatott, a mi azonban alighat tulajdonítható a víz alatti utazás hajóban levő levegő fizikai és chemiai összetételének.

A megfigyeléseket azóta mások is folytatták és a megfigyelések eredménye a tengeren való harcászatra nagy befolyással van. Bárba igen természetes, hogy a víz alatt járó hajóban a levegő nem lehet épen olyan friss és üdítő, mint fent a víz tükre fölött, mindamellett bizonyos időtartamig a víz alatti utazás sem rejt semmi veszélyt magában az emberre nézve. Érdekes, hogy Franciaországban még pár év előtt egészen más vélemények voltak, noha épen Franciaország a tengeralatt

járó bajok klasszikus hazája, a hol ezek a járművek legelőször jutottak a modern fejlődés magaslatára. Egy francia tengerésztiiszt özvegye férje elbaltá után, mikor nyugdíjkérelemmel fordult a tengerészeti miniszteriumhoz, kérelmét azzal indokolta meg, hogy férje korai halálát a tengeralatt járó bajon töltött két éves szolgálata okozta, ahol ideges szivburok-gyulladását kapott — és a legeredetibb, hogy a bíróság és a meghallgatott szakértők is jogosnak találták ezt az indokolást s az özvegy nyugdíjigénye ez alapon meg is lett állapítva.

Földrengés jövendölés. Wehner német geologus, hosszabb czikket irt a „Frankfurter Zeitungban”, melyben bebizonyítja, hogy a legutóbbi középolaszországi földrengést már 1911-ben megjövendölte és a természet kérelhetetlenül ismétlődő törvényei alapján 1919 évre új földrengést jelent be, a mely ezuttal Róma városát fogja sújtani. Wehner elméleti fejtegetései szerint a föld kérge minden 952 évben egy teljes fordulattal többet végez, mint a föld magva. Ebből a különbségből származnak azok a feszültségek, a melyek időnkint nyugtalanítják Közép-Olaszország földfelületét. Miután pedig a földkéregnek a föld magvánál gyorsabban végzett fordulata minden 952 évben ér véget, az első ilyen fordulata pedig 967-ben fejezte be, $967 + 952 = 1919$, az az év, a melyben óriási földrengés fogja sújtani Olaszországot. Mint hogy a földkéreg fordulata évenként 23 iperczet tesz meg. — így jutott 1910-ben Monte-Cargano, 1915-ben keletre fekvő Avezzano környékére — 1919 kritikus évében a földrengés Róma városát fogja érni.

Szerkesztői üzenetek.

Bányász. Az első magyarázat helyes.

D. L. A segélyezés a kocsói előljárásra van bízva. Azt hisszük, hogy felbbezés esetén az intézkedés jóváhagyatik.

N. J. Nem az önk dolga a posta hivatalos idejét ellenőrizni.

B. őrmester. A hadtápkörletben jogosan használják.

Háboru. 1. Nem viselheti. 2. Igen.

N. J. Nem értjük, hogy tulajdonképen mit akar.

10. 1. Nem értjük. 2. Nem léphet át. 3. Rendezés alatt áll.

155. Előjárók intézkedését nem bíráljuk.

Sz. J. őrmester. Elkésett!

H. Gy. népfőlkölő. A szolgabíró hivatalnál megfelelőbbhezutó

N. Gy. Adja elő kérvényét őrskihallgatáson.

Zeus 31. Nem, csak a hadrakelt seregnek levők.

Csel. Kérvény nélkül nem veszik föl.

IK. J. Csak csillagról van szó.

P. M. Sorjegye nem nyert.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Adományoztatott:

a hadseregfőparancsnokság által:

az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül:

az I. osztályú ezüst vitézségi érem

Gál Ignác, a 39. honvéd gyalogbadosztályhoz beosztott, VIII. számú csendőrkerületbeli járásőrmesternek.

Várakozási illetékekkel szabadságoltatott:

Kunos Béla, IV. számú csendőrkerületbeli főhadnagy, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „jelenleg szolgálatképtelen”, 1915. évi február hó 1-étől számítandó bárom óra.

Választott lakhely: Orosbáza.

Ideiglenes nyugállományba helyeztetett:

1915 február hó 1-ével:

Fekete György, VII. sz. csendőrkerületbeli járásőrmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint „rokkant, népfölkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan”.

Választott lakhely: Dás.

Előléptettek:

1915 január hó 20-ával:

őrmesterré:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

a balkán baderök parancsnoksága javaslata alapján, tábori csendőrszolgálatban kifejtett kiválóan eredményes működéseért soronkívül:

Engel Mihály, őrsvezető ez. őrmester; továbbá

a hadrakelt sereg magasabb parancsnokságaihoz beosztott tábori csendőrség törzstisztjei által:

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakbérletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfojadjunk betéteket takarékpénztárról könyvecskére. 1. Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő leköltése mellett helyeznek el intézetünkkel, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadólevonásával.) 2. Oly takarékbetét után, melynek a betevő az 1. pontban jelzett felmondási időt ki nem költi, 5 1/4% (öt és félsz) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadólevonásával.)

Előleggel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkények és chequek beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

csendőr ez. őrmesterekké:

1914 december hó 2-ával:

Buttyán János és Janka János, IV. számú;

1915 január hó 1-ével:

Nagy Sándor, Bodó Gábor, Szpisák János, Czakó János, Buzogány Lajos, IV. számú;

Libár János, V. számú és

D. Hegedüs János, VIII. számú csendőrkerületbeli táborigazgató csendőrszolgálatot teljesítő csendőrök.

Névváltoztatások:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:
Bese Jakab csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1914. évi 188,531 VI.—a. számú engedélye alapján, családi nevét «Besenyő»-re változtatta.

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:
Trekács József csendőr, a m. kir. belügyminiszter ur 1914. évi 209,947 VI.—a. számú engedélye alapján családi nevét «Tornyai»-ra változtatta.

Házasságra léptek:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:
Berán András csendőr ez. őrmester, Kosaras Juliánával, 1915 január 4-én, Dunapatajon.

Bóné Sándor őrsvezető ez. őrmester, Kocsis Ida Máriaival, 1914 december 27-én, Óbecsén.

Puskás István csendőr ez. őrmester, Veress Annával, 1915 január 1-én, Hiripen.

Kisbezdányi Mihály csendőr, Buzik Erzsébettel, 1915 január 16-án, Parádán.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Vojczek István, Harkály Mihály, Csécsi Károly, Kovács Lajos II., Udvari Antal, Lőrinczi Domokos, Mádai András, Lukács György, Raffay József, Palesek János, Spisák József, Fekete Imre, Krúsiszki Tivadar, Koroknai Albert, Tóth Imre, Suhajda Pál, Garamvölgyi Ferencz, Virágos Károly, Vigh Rezső, Horváth István I. és Farkas Dániel csendőrök; továbbá

a m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában

Kiss Ferencz, Marinkás János, Piczis László, Buczkó Ferencz, Luczák János, Kovács István, Papp László, Szűcs Gyula, Nagy Sándor, Szécsi Ignác, Köbögedi János, Molnár Gyula, Tóth István, Nyikita Ferencz, Bella István, Fejérvári Sándor és Tózsér László csendőrök.

Lovaglási jutalomdíjban részesítették:

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Molnár Lajos, Haris József járőrőrmesterek, Konecz Dániel csendőr ez. őrmester és Vizanyiczki Mihály csendőr 2—2 db. 10—10 koronás aranyból álló lovaglási jutalomdíjban részesítették.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 évóta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-jegyzékem díj-talanul kiadom.

Képes nagy ár-jegyzékem díj-talanul kiadom.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postielon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyi-kerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tünéklő beszélgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló

Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

*Szíves figyelmébe ajánljuk, hogy 1915. évre szóló elő-jegyzési naptárainkat csakis megrendelésre küldhetjük ingyen. Megrendelés nélkül portómentesen nem küldhetők. Egyben értesítjük, hogy a Rendeleti Közlönyök, Csendőrségi Rendeleti Közlönyök, Csendőrségi Lapok, Vasárnapi Könyv és Alkoholizmus című könyveket olcsó árban és gyorsan be-
kötjük, kérjük ezek beküldését.*